

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение
«Детский сад № 27 общеразвивающего вида» «Теремок»
Чистопольского муниципального района Республики Татарстан

РАССМОТРЕНО
на заседании
педагогического
совета,
протокол № 1
от 29.08 2023г.

СОГЛАСОВАНО
Старший воспитатель
Мурза / Л.И.Мурзина

УТВЕРЖДЕНО
приказом № ____ от
29.08 2023г.

Рабочая программа
воспитателя по обучению
татарскому языку
на 2023-2024 уч. год

Эчтәлек.

1.Пояснительная записка. Аңлатма язуы.....	3
Общие сведения.....	3
Методические темы воспитателей, цели и задачи программы.....	7
2.Возрастные особенности детей.....	11
Младший дошкольный возраст.....	11
Средний дошкольный возраст.....	11
Старший дошкольный возраст.....	12
3.Учебные планы.....	13
Средняя группа.....	13
Старшая группа.....	16
Подготовительная группа.....	20
4. Диагностика.....	24
5. Лексик минимум на основе УМК.....	27
4-5 лет.....	27
5-6 лет.....	28
6-7 лет.....	29
6.Татар телендә күрсәтелә торган мультфильмнар исемлеге.....	33
7. Используемая литература.....	34
8. Аудио-видео материалы.....	35

Аңлатма язуы (Пояснительная записка)

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән кабул ителгән 2010 – 2015 елларда мәгарифне үстерү Стратегиясе (30.12.2010, № 1174) – “Киләчәк”

программасында мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен Федераль дәүләт стандартлары таләпләренә җавап бирә алырдай укыту-методик комплеклар (УМК) булдыру бурычы куелган. Балалар бакчаларында балаларны татар теленә өйрәтү, аларның сөйләм телен үстерү өчен заман таләпләренә җавап бирерлек итеп төзелгән эзлекле, максатчан методик эсбаплар белән тәмин итү зарур. Әлеге максаттан ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы карары белән яңа укыту-методик эсбаплар төзелде.

Татар телендә дәрәс сөйләшәргә өйрәтү өчен, балаларны кызыксындыра алырлык аралашу даирәсе булдыру, сюжетлы уеннар оештыру, гомумән, баланың актив сөйләмен үстерү зарур. Сөйләшәргә өйрәтү өчен баланы мөмкин кадәр күбрәк аралашуга җәлеп итәргә кирәк. Мәктәпкәчә тәрбия учреждениеләренә гомуми белем бирү программасы төзелешенә яңа федераль таләпләр буенча татар теле эшчәнлегенә бирелгән сәгәтләр санын бүлгәндә сөйләм телен үстерүгә күбрәк игътибар итү сорала.

Балалар бакчаларында заманча методик алымнар һәм чаралар куллану, татарча мультфильмнарны, электрон ярдәмлекләренә, аудио һәм видеоматериалларны урынлы файдалану аеруча мөһим.

“Татарстан Республикасы халыклары телләре турында” Татарстан Республикасы Законнда һәм Татарстан Республикасында башка телләргә саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. 2010- 2015 елларга мәгариф системасын үстерү стратегиясендә балалар бакчаларында балаларга татар телен өйрәтү, сөйләм үстерү юнәлешен тормышка ашыру максаты куелган. Мәктәпкәчә учреждениеләр, мәгариф системасының беренче баскычы буларак, нәниләргә татар теленә өйрәтүдә башлангыч роль уйный.

“Татарча сөйләшәбез” дип аталган методик комплект балалар бакчасында эшләүче тәрбиячеләргә кулланма буларак тәкъдим ителә. Комплектка, балаларның яш үзенчәлекләренә карап, методик кулланма, күрсәтмә һәм таратма эсбаплар, аудио- һәм видеоматериаллар, балалар өчен эш дәфтәрләре туплап бирелгән. Методик комплеклар өч яш төркеме (уртанчылар, зурлар, мәктәпкә эзәрлек төркемнәре) өчен эзерләнде, һәм аларның барысы да “Татарча сөйләшәбез” дип исемләнгән. Бүгенге социалингвистик ситуациядә һәм гомуми белем бирүнең федераль дәүләт стандартлары тормышка ашу кысаларында рус телле балаларны татарча сөйләшәргә өйрәтү буенча яңа укыту-методик кулланмалар эшләү зарурлыгы килеп басты.

Билгеле булганча, телгә өйрәтүнең максаты җәмгыять тарафыннан куелган социаль заказ белән билгеләнә. Татарстан Республикасының белем бирү системасына куйган төп бурычы – ижади фикерләүче, инициативалы, иҗтимагый тормышта актив катнашучы, белемле, ике дәүләт һәм чит телләрдә дә иркен сөйләшеп аралашучы шәхес тәрбияләү.

Рус телле балаларга татар теле өйрәтү максаты киңкырлы һәм ул берничә аспекттан тора: танып белү, үстерү, тәрбия, белем бирү.

Балаларның татар теле буенча лексик, грамматик күнекмәләре филологик белемнәр суммасы дәрәжәсендә генә калмыйча, ә сөйләм эшчәнлегенә барлык төрләрендә дә аралашуда кулланырлык дәрәжәгә җитүе зарур. Ягъни, балалар, нинди дә булса сүзгә, я грамматик категориягә тану, аеру, аңлау, тәрҗемә итү дәрәжәсендә генә түгел, аларны аралашу максатында мөстәкыйль кулланырлык дәрәжәдә өйрәнергә тиешләр. Шулай вакытта гына татар телен дәүләт теле буларак өйрәнү бурычы үтәлә.

Баланың сөйләм эшчәнлегә төрләр буенча түбәндәге белемнәргә ия булуы күздә тотыла:

- өйрәнелгән эчтәлек нигезендә әңгәмәдәшкә белән контакт урнаштыра, сорау куя, җавап бирә, кире кага, раслый белү;
- программада күрсәтелгән темалар буенча тәрбиячегә сорауларына җавап һәм сораулар куя белү;
- бирелгән үрнәк диалоглар буенча охшаш диалоглар төзү, әңгәмәдә катнаша алу;
- терек схемалар кулланып, ситуация буенча әңгәмә коры белү.

Телне аралашу аша өйрәнү принцибы.

Атаклы психологлар А.Н.Леонтьев, П.Я.Гальперин хезмәтләре күрсәтүенчә, белемнәрне үзләштерү аларны нинди дә булса эшчәнлектә куллану аша бара. Башта белемнәр суммасы булдырып, аннан соң аны практикада кулланырга мөмкин дип уйлау хәзерге дидактик таләпләргә җавап бирми. Сөйләмгә өйрәтү процессы башта аерым сүзләр, грамматик категорияләр өйрәнә, аннан шулар нигезендә сөйләм оештыру аша барса, бу бик әйленгеч, нәтижәсез юл булып иде. Коммуникатив технология нигезендә эчтәлек сайлау стратегиясе һәм тактикасы түбәндәгедән гыйбарәт була: башта балаларның яшь үзгәргән карап, аларның аралашу сфералары, ситуацияләре ачыклана, аннан соң ул сфераларда сөйләшүне оештыра алырлык лингвистик материал сайлана. Бу процесс түбәндәге схемада күрсәтелә.

Лингвистик материал сайлау схемасы

Социаль контактлар, аралашу сфералары, ситуацияләрен ачыклау

Сөйләшү, сөйләм предметын билгеләү

Сөйләм бурычларын ачыклау

Тиешле лингвистик материалны сайлау.

Әлбәттә, эчтәлек сайлаганда сөйләм материалының күләмен билгеләү өчен балаларның психо-физиологик мөмкинлекләрен исәпкә алу зарур. Югарыда әйтелгәннәрне исәп алып сайланган материал балалар бакчасында телгә өйрәтү шартларын телне тормышта куллану шартларына якынлаштыру мөмкинлеген тудыра.

Телне өйрәнү процессын индивидуальләштерү принцибы.

Мәктәпкәчә яшәгә балалар эмоциональ, хәрәкәтчән, тиз арылар. Бала материалны үзе өчен кызык булса гына, үзенең шәхси ихтыяжларына туры килсә генә кабул итә һәм фикерли башлый. Телне өйрәтү процессында әкияти, фантастик сюжетлар, кызыклы геройлар белән очрашу, үз элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәмин итә. Материалны кат-кат кабатлап, ятлап өйрәнүгә караганда, аралашу ситуацияләрендә сөйләм бурычына тәңгәл килгән лексик – грамматик материалны балаларның мөстәкыйль комбинацияләп сөйләшүе – тел өйрәнү өчен күп мәртәбә нәтижелерек алым. Димәк, эчтәлектә аралашу ситуацияләре һәм ситуатив күнегүләр системасы булу мәҗбүр. Телне аралашу ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен шундук тоялар, эмоциональ күтәрәнгәлек туа һәм тел өйрәнү процессының мотивлашкан булуын тәмин ителә. Икенче телне өйрәнү вакытында бала, ихтыярсyz рәвештә, лингвистик материалны ана теле күренешләре белән чагыштыра. Бу – телне үзләштерү процессын жинеләйтә. Димәк, һәр шөгыйльгә программа материалын сайлаганда, балаларның ана теле буенча белемнәр системасын исәпкә алу зарур. Шөгыйльләрдә ситуатив күнегүләрнең рус һәм татар телендә бирелүе балаларның белем сыйфатын күтәрүгә зур этәргеч булып тора. Комплектларның төп максаты балаларны аралашуга өйрәтү.

Укыту методик кулланма (УМК) өч проекттан тора

Укыту методик комплекты

- 1) тематик план;
- 2) календарь – көндәлек план;
- 3) балалар өчен эш дәфтәрләре;
- 4) аудиоматериаллар;
- 5) мультипликацион сюжетлар;
- 6) күрсәтмә, таратма материаллар исемлеге;
- 7) диагностика төзелгән.

Беренче проект “Минем өем”

4-5 яшьлек балалар (уртанчылар төркеме)өчен.

Икенче проект “Уйный – уйный үсәбез”.

5-6 яшьлек балалар (зурлар төркеме)өчен.

Өченче проект “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар”

6-7 яшьлек балалар (мәктәпкә әзерлек төркеме)өчен.

Һәр проектка 60 ар балалар эшчәнлегә (шөгыльләр) (детские виды деятельности) төзелгән, максат, бурычлар куелган:

“Минем өем” проекты.

Максат: Татар теленә кызыксыну уяту, аралашу теләге тудыру.

Бурычлар: 1. Сүз байлыгы булдыру, сөйләмдә активлаштыру.

2. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиген үстерү.

3. Бер – береңне тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.

“Уйный – уйный үсәбез” проекты.

Максат: Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгу.

Бурычлар: 1. Сүз байлыгын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру.

2. Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗҗәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу.

3. Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты.

Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрен төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.

Бурычлар: 1. Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.
2. Мөстәкыйль фикер йөртәргә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенә сөйләм белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.
3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, сабуулашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

“Минем өем” проекты:

- 1) Аудиоматериал – 64 кисәк (ТРЭК),
- 2) Мультипликацион сюжет – 11 данә,
- 3) Эш дәфтәре – 17 бирем,
- 4) Күрсәтмәлелек (исемлегә бирелде),
- 5) Актив сүзләр+ сөйләм үрнәге – 62 (269).

“Уйный – уйный үсәбез” проекты:

- 1)Аудиоматериал – 63 кисәк (ТРЭК),
- 2)Мультипликацион сюжет – 15 данә,
- 3)Эш дәфтәре – 19 бирем,
- 4)Күрсәтмәлелек (исемлегә бирелде),
- 5)Актив сүзләр+ сөйләм үрнәге – 46 (406).

“Без инде хэзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты:

- 1)Аудиоматериал – 71 кисәк (ТРЭК),
- 2)Мультипликацион сюжет – 19 данә,
- 3)Эш дәфтәре – 20 бирем,
- 4)Күрсәтмәлелек (исемлеге бирелде),
- 5)Актив сүзләр+ сөйләм үрнәге – 60(483 сүз булган).

**УКЫТУ-МЕТОДИК КУЛЛАНМА (УМК “МИНЕМ ӨЕМ”) НИГЕЗЕНДӘ
МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЫТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ**

РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 4-5 ЯШЬ.

(словарный минимум для детей, обучающихся татарскому языку
по учебно-методическому комплексу (УМК), 4-5 лет)

СҮЗЛӘР (слова)	САНЫ (КОЛ-ВО)
ЛЕКСИК МИНИМУМ (4-5 яшь) Актив сүзләр: эти, эни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз) Пассив сүзләр: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)	
АКТИВ СҮЗЛӘР (активный словарь)	

1	Әти - папа	25	Тәмле - вкусный	49
2	Әни - мама	26-27	Кил монда – иди сюда	
3	Кыз - девочка	28	Утыр – садись	
4	Малай - мальчик	29	Бир - дай	
5	Мин - я	30	Аша - кушай	
6	Исәнмесез - здравствуйте	31	Эч - пей	
7-8	Сау булыгыз - до свидания	32	Туп - мяч	
9	Исәнме - здравствуй	33	Зур - большой	
10	Эт - собака	34	Кечкенә (бәләкәй) -	
11	Песи - кошка	35	маленький	
12	Әйе - да	36	Матур - красивый	
13	Юк - нет	37	Курчак - кукла	
14-15	Сау бул – до свидания	38	Куян - заяц	
16	Әби - бабушка	39-40	Аю - медведь	
17	Бабай - дедушка	41	Хәлләр ничек – как	
18	Әйбәт - хорошо	42	дела	
19	Ипи - хлеб	43	Уйна - играй	
20	Алма -яблоко	44	Пычрак - грязный	
21	Сөт - молоко	45	Чиста - чистый	
22	Чәй - чай	46	Ю - мой	
23	Рәхмәт - спасибо	47	Бер - один	
24	Мә – на	48	Ике - два	
		49	Өч - три	
			Дүрт - четыре	
			Биш - пять	
ПАССИВ СҮЗЛӘР (пассивный словарь)				
1	Утырыгыз - садитесь	8-9	Кем анда? – кто там?	13
2-3	Бу кем? – это кто?	10	Басыгыз - встаньте	
4-5	Кем юк? – кого нет?	11	Ал - возьми	
6-7	Син кем? – ты кто?	12	Ничә? – сколько?	
		13	Нинди? - какой	
ВСЕГО				62

**УКЫТУ-МЕТОДИК КУЛЛАНМА
(УМК “УЙНЫЙ-УЙНЫЙ ҮСӘБЕЗ”) НИГЕЗЕНДӘ
МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЫТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ
РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 5-6 ЯШЬ.**

(словарный минимум для детей, обучающихся татарскому языку
по учебно-методическому комплексу (УМК), 5-6 лет)

СҮЗЛӘР (слова)	САНЫ (кол-во)
Актив сүзләр: әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш. (49 сүз) Пассив сүзләр: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)	4-5 лет 62 слова
+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (5-6 яшь) Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, жиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк,	5-6 лет

аш, ботка, кашык, тэлинкэ, чынаяк, зэңгэр, күлмэк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстэл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз) Пассив сүзләр: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз)				
АКТИВ СҮЗЛӘР (активный словарь)				
1	Кишер - морковь	21	Аш- суп	38
2	Нинди - какой	22	Ботка - каша	
3	Баллы – сладкий (-ая, -ое) Ничә -	23	Кашык - ложка	
4	сколько	24	Тэлинкэ - тарелка	
5	Суган - лук	25	Чынаяк - чашка	
6	Бәрәңге - картофель	26	Зэңгэр – синий (-ая, -	
7	Алты - шесть	27	ее)	
8	Жиде - семь	28	Күлмэк – платье	
9	Сигез - восемь	29	(рубашка) Чалбар -	
10	Тугыз - девять	30	брюки	
11	Ун - десять	31	Ки - одевай	
12	Кыяр - огурец	32	Сал - снимай	
13	Кәбестә - капуста	33	Йокла - спи	
14	Кызыл - красный (-ая, -ое) Сары -	34	Бит - лицо	
15	жёлтый (-ая, -ое)	35	Кул - рука	
16	Яшел - зелёный(-ая, -ое) Кирәк -	36	Өстэл - стол	
17	надо	37	Урындык - стул	
18	Юа -моет	38	Карават - кровать	
19-20	Нәрсә кирәк – что надо		Яратам - люблю	
			Бар - есть	
ПАССИВ СҮЗЛӘР (пассивный словарь)				
1-2	Бу нәрсә? – Это что?	4-5	Нәрсә бар? – Что	7
3-4	Хәерле көн – Добрый день	6-7	есть	
			Күп - много	
ВСЕГО				107

УКУТУ-МЕТОДИК КУЛЛАНМА

(УМК “МӘКТӘПКӘ ИЛТӘ ЮЛЛАР”) НИГЕЗЕНДӘ МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЫТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 6-7 ЯШЬ.

(словарный минимум для детей, обучающихся татарскому языку
по учебно-методическому комплексу (УМК), 6-7 лет)

СҮЗЛӘР (слова)	САНЫ (КОЛ-ВО)
ЛЕКСИК МИНИМУМ (4-5 яшь) Актив сүзләр: эти, эни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш. (49 сүз) Пассив сүзләр: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)	4-5 лет 62 слова
+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (5-6 яшь) Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, жиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк,	5-6 лет 45 слов

аш, ботка, кашык, тэлинкэ, чынаяк, зэңгэр, күлмэк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстэл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз) Пассив сүзлэр: бу нэрсэ?, хэерле көн, нэрсэ бар? күп (7 сүз)					
+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (6-7 яшь) Актив сүзлэр: син кем, хэерле көн, тычкан, бу кем? бу нэрсэ? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчэ, нишлисең?, ашыйм, эчэм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?,сикер, сикерэм, сикерэ, йөгерэ, төлке, йөгер, йөгерэм, чэк-чэк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, этэч, үрдэк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, жырла, жырлыйм, зур рэхмэт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтэр (58 сүз) Пассив сүзлэр: нэрсэ яратасын? (2 сүз)				6-7 лет 60 слов	
АКТИВ СҮЗЛЭР (активный словарь)					
1	Син кем? – Ты кто?	31	Йөгерэм - бегу	58	
2-3	Хэерле көн – добрый день	32	Чэк-чэк – чак-		
4	Тычкан – мышь	33	чак		
5-6	Бу кем? – Это кто?	34	Өчпочмак –		
7-8	Бу нэрсэ? – Это что?	35	треугольник		
9	Нишли? – Что делает?	36	Яшь - лет		
10	Йоклый – спит	37	Бүре - волк		
11	Утыра – сидит	38	Керпе - ёж		
12	Ашый – кушает, ест	39	Тавык - курица		
13	Эчэ – пьёт	40	Этэч - петух		
14	Нишлисең? – Что делаешь?	41	Үрдэк - утка		
15	Ашыйм – кушаю, ем	42	Чана - санки		
16	Эчэм - пью	43	Шуа - катается		
17	Уйный - играет	44	Шуам -		
18	Уйныйм - играю	45	катаюсь		
19	Утырам - сижу	46	Бие - танцуй		
20	Барам - иду	47	Бии - танцует		
21-22	Кая барасың? – Куда идёшь?	48	Биим – танцую		
23-24	Син нишлисең? – Ты что делаешь?	49	Ак - белый		
25	Сикер - прыгай	50-51	Кара - чёрный		
26	Сикерэм – прыгаю	52-53	Жырла - пой		
27	Сикерэ - прыгает	54-55	Жырлыйм -		
28	Йөгерэ - бежит	56	пою		
29	Төлке - лиса	58	Зур рэхмэт –		
30	Йөгер - беги		большое спасибо Китап укый – книгу читает Рәсем ясыйм - рисую Укыйм - читаю Дәфтэр - тетрадь		
ПАССИВ СҮЗЛЭР (пассивный словарь)					2
1-2	Нэрсэ яратасын? – Что любишь?				
ВСЕГО					167

Тәрбиячеләр өчен язылган методик кулланмага:

- 1) Тематик план,
- 2) Шөгыйльләр конспекты,
- 3) Диагностика кертелгән.

Бу укуыту методик кулланмалар нәрсә белән аерыла соң?

Бүгенче көндә балаларны татар теленә өйрәткәндә кулланыр өчен эш дәфтәрләре, аудиоматериаллар, мультипликацион сюжетлар булмады. Хәзерге көндә өч төркем өчен дә эш дәфтәрләре бар. Аларның эчтәлеген, биремнәрен, нинди рәсемнәр куллануны уйлап, аудиоматериал, мультипликацион сюжетларның эчтәлеген шөгыйльләргә туры китереп эшләнгән.

Эш дәфтәрләре, аудиоматериал һәм мультипликацион сюжетлар һәр шөгыйльдә дә кулланылмый. Кулланылган очракта шөгыйльнең бер өлеше булып бара.

Мультипликацион сюжетлар өченче шөгыйльдә карау өчен уйлап эшләнелгән. Эчтәлегә 3-7 минут алар балаларның белгән сүз байлыгына яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелгән. Берничә шөгыйль узгач өйрәнгән сүзләр һәм алдагы шөгыйльләрдә сөйләмдә куллануга кертелә торган яңа сүзтәзмәләр дә кулланылган. Бу мультипликацион сюжетларны караганнан соң балалар белән сорау – җавап тибында әңгәмәләр үткәрелә, вакыт калса алда өйрәнелгән уеннарны кабатларга тәкъдим ителә.

Аудиоматериаллар: танышу, яңа сүз, өйрәткәндә, диалог, сөйләм үрнәкләре, уеннар, кыска җырлар, өстәл театры күрсәткәндә куллану өчен төзелгән.

Эш дәфтәрләре шөгыйльдә өйрәнелгән материалны ныгытуны күздә тотып төзелгән. Дәфтәрләр белән эшләгәндә балалар кабатлылар, бер-берсенә сораулар бирәләр, тәрбияче белән аралашалар. Бик уңай ягы, балалар үзләренең шөгыйльдә эшләгән дәфтәрләрен өйгә алып кайтып кабатлылар алалар. Бу дәфтәрләр белән эти-әниләр дә, төркемдә эшләгән тәрбиячеләр дә эшли ала, чөнки биремнәр рус телендә язылган.

Педагогикага багышланган әдәбиятне карап чыкканнан соң, нинди дә булса бер чараны гына алып, менә монысы гына тел өйрәнү өчен иң куәтлесе, иң кирәкчесе, дип берсен генә аерып әйтеп булмый. Һәрбер автор төрле чараны атый.

Һәм шуңа да, укуыту-методик комплектының юнәлешләре күптөрле. Алар балалар өчен кызыклы һәм мавыктыргыч итеп эшләнелгән. Һәрбер юнәлеш билгеле бер үзенең максатын чишә. Эш дәфтәрләре – заманча төзелгән укуыту-методик комплектының төп юнәлешләренең берсе булып тора.

Заман үзенең таләпләрен алга китереп куйды, инде математика, сөйләм үстерү һ.б. шөгыйльләрдә балалар белән эшләү өчен дәфтәрләргә күптән кулланысалар да, татар теле өйрәтүдә бу яңа чара буларак кабул ителә.

Гомумән алганда, эзрәк педагогика тарихына кагылып китсәк, Рәсәйдә эш дәфтәрләре күптәннән билгеле. Эш дәфтәрләрен XX гасырның 20 елларында белем бирү системасына ныклап кертү өчен омтылыш та ясалган булган. Ләкин бу вакытка җитәрлек дәрәжәдә материал база булмау, укуытучыларның профессиональ дәрәжәләре түбән булу нәтижәсендә системага кереп китә алмый кала һәм 60-70 елларда кулланышка керә. Татар теленә килгәндә әле ул бөтенләй XI гасырның 20 елларында гына тормышка ашты.

Дәфтәрләр балаларның педагог тарафыннан оештырылган эшчәнлектә алган белемнәрен ныгыту максатында куллану өчен тәкъдим ителә.

Эш дәфтәренең дидактик функцияләрен билгеләп үтик:

1) Компенсаторная (компенсатор) – яки бу балаларга сүз өйрәтү процессын җиңеләйтү, баланың һәм тәрбияченең көчен һәм вакытын экономияләү дигән сүз. Менә бит әле без ниндидер дәрәжәдә сәламәтлекне саклау аспектына да кагылып китәбез икән. Тәрбияче белән балалар күмәк эшли, ә балалар исә эшчәнлек төрен үзгәртәләр.

- 2) Информативная (информатив) – яки балалар өчен иң кирәкле информацияне житкерү;
- 3) Интегративная (интегратив) – өйрәнү объектын өлешләп һәм бербөтен итеп карау;
- 4) Познавательная (танып-белү) – баланың танып-белүен үстерү, яки күзәтүчәнлек, уйлау, эстетик матурлыкны күрә белүе;
Рәсемнәр матур итеп эшләнгән.
- 5) Формирующая (формалаштыру)- баланың материалны үзләштерүе, танып – белү алымнары формалашуы.

Дәфтәрдәге эшнән нәтижәсә уртанчылар төркемендә сүзгә ишетеп, аңлап, предметларны табып, парлаштырып, чагыштырып, аларның сыйфатын, санын билгеләүгә китерсә, зурлар төркемендә балаларны үзара аралашуга этәрә һәм бу мәктәпкә эзерлек төркемнәрендә дәвам итә. Иң катлаулы биремнәр мәктәпкә эзерлек төркемгә өчен төзелгән. Бу төркемдә хәрәкәтне белдерүче сүзләр, яки фигыльләр күп кулланыла. Балаларны ситуацияләргә куеп, сораулар биреп диалогка этәрәбез. Берүк вакытта, фигыльләр боерык формада (утыр, уйна һ.б.), 2-нче зат алмашлыгына тәңгәл формада (яки утыра, укый, шуа, ашый һ.б.), һәм дә инде үзе турында 1-нче зат алмашлыгын кулланып өйрәтелә (уйныйм, утырам, барам, эчәм). Шулай ук балалар күп кенә сораулар куярга өйрәнәләр: бу нәрсә, нишли, син нишлисең, нәрсә кирәк, нинди һ.б. Жөмлеләр төзү баланың уйлавын таләп итә, чөнки алар 3-4 сүздән торалар. Мәсәлән: Аю караватта йоклый. Куян чана шуа. Песи бит юа.һ.б. Балалар бакчасы булгач, әкият геройлары, жәнлекләр тулаем кеше тормышындагы хәлләрне кабатлыйлар. Чөнки кешегә генә кайтарып калдырсаң, гел эни йоклый, бабай укый, кыз юына кызык түгел. Аннан мәктәпкә эзерлек төркемгә балаларына эзерләнгән биремнәргә өченчәсе жыр булып бара. Балалар өйрәнгән сүзләрен кабатлап жырлап та куялар.

Нинди дә булса күзаллау булсын өчен, эш дәфтәрләрен проектор аша экранда да күрсәтеп була. Гомумән, интерактив такта булган бакчалар өчен бу биремнәргә тактага күчерергә тәкъдим ителә, чөнки бу очракта, дәфтәрләргә балаларның үзләренә бирергә мөмкинлек туа, алар өйләрендә эти-эниләргә белән бергәләп эшли алалар.

Бу очракта, сезнән өй эше бирергә ярамый, дигән фикерләргә барлыкка килер. Эш дәфтәргә бит әле ул төркем тәрбиячеләргә өчен дә эшләнелгән, балалар белән алар биремнәргә үтәрләр, дигән фикердә кире кагылмый, юкка гына татар телен белмәгән педагогларга курсларда булып укып кайтмадылар.

Укыту – методик кулланмага таянып ТНВ каналы“Әкият илендә” дигән тапшыру эшләде. Ул якшәмбе көнне 9.30 минутта ТНВ каналыннан күрсәтелә башлады.

Тематическое планирование по всем группам.

(средняя группа)
Уртанчылар төркеме
«Минем өем »

№	Темы	Часы
---	------	------

	Гаилэ – Семья	18(1-18)
1	“Минем гаилэм”	1
2	“Малай, кыз”	1
3	“Минем туганнарым”	1
4	“Эйдэгез танышыйк”	2
5	“Тату гаилэ”	1
6	“Минем дуслар”	2
7	“Эйдэгез душлашыйк”	2
8	“Эйе, юк”	2
9	“Качышлы уйныйбыз”	1
10	“Кунак килгэн”	2
11	“Эйдэгез уйныйбыз”	1
12	“Безнең кунаклар”	2
13	“Шалкан экиятэ” мультфильм	1
2	Ашамлыклар – Продукты питания	12
1	“Эби күчтэнэче”	1
2	“Бабай күчтэнэче”	1
3	“Безнең кунаклар”	1
4	“Сөт, чэй”	1
5	Дустыңны сыйла”	1
6	“Рәхмәт әйт”	1
7	“Песине сыйла”	1
8	“Кунак сыйлау”	1
9	“Тәмле” кибетендә	1
10	“Кунакны ашат”	1
11	“Чэй табынында”	1
12	“Азат кунак чакыра”	1
	Уенчыклар- Игрушки	18
1	“Уенчыклар”	1
2	“Зур, кечкенә”	1
3	“Күңел ачу кичәсе – “Туган көн”	1
4	“Курчак кунакка килгән”	1
5	“Уенчыклар кибете”	1
6	“Паркка сәяхәт”	1

7	“Яңа уенчыклар”	1
8	“Уйныйбыз”	1
9	“Без уйнарга яратабыз”	1
10	“Мияуга бүлэк”	1
11	“Уенчыклар кибете”	1
12	“Уенчыклар үпкәләгәннәр”	1
13	“Бүләкләр”	1
14	“Уйна”	1
15	“Күңелле уеннар”	1
16	“Уенчыклар юабыз”	1
17	“Ю”	1
18	“Акбай һәм мияу мажаралары”	1
	Саннар- Числа	6
1	“Саннар”	2
2	“Уйныйбыз да , саныйбыз да”	1
3	“Уенчыклар”	1
4	“Ничә уенчык?”	1
5	“Уйный-уйный саныйбыз”	1
	Кабатлау- Повторение	6
1	“Бергәләп уйныйбыз”	1
2	“Кунак чакырабыз”	1
3	“Күңелле ял итәбез”	1
4	“Без татарча сөйләшәбез”	1
5	“Бу өйдә кем яши ?”	1
6	“Без театр уйныйбыз”	1

**Старшая группа
(Зурлар төркеме)
“Уйный-Уйный үсәбез”**

№	Темы	Часы
	Минем өем – Мой дом	3
1	“Минем өем”	1

2	“Кем юк?”	1
3	“Мультфильм «Шалкан» экиятэ”	1
	Яшелчэлэр – Овоци	21
1	“Кишер үстерэбиз”	1
2	“Куян күчтэнэчэ”	1
3	“Баллы кишер”- мультфильм	1
4	“Серле кэрзин”	1
5	“Сыйлыбыз”	1
6	“Бар матур бакча”	1
7	“Серле янчык”	1
8	“Серле кэрзин”	1
9	“Бар матур бакча”	1
10	“Без хезмэт яратабыз”	1
11	“Яшелчэлэр кибете”	1
12	“Уйный-уйный эшлибиз”	1
13	“Төслэр дөньясы”	2
14	“Юл мажаралары”	1
15	“Яшелчэ салаты”	1
16	“Яшелчэ ю”	1
17	“Кем эшлэми, шулашамый”-мультфильм	1
18	“Яшелчэлэр кибете”	1
19	“Уйныйбыз да, жырлыбыз да”	1
20	“Уңыш бэйрәме”	1
	Ашамлыктар – Продукты	6
1	“Ашамлыктар”	1
2	“Ашханэ”	1
3	“Аш бүлмәсе”-мультфильм	1
4	“Аю кунакка килгән”	1
5	“Кибеттә”	1
6	“Кем нәрсә ярата?”	1
	Савыт- саба - Посуда	6
1	“Туган көн”	1
2	“Курчак Алиягә булыш”	1

3	“Өч аю”-мультфильм	1
4	“Чэй табыны эзерлибез”	1
5	“Төсле чынаяклар”	1
6	“Чисталыкта матурлык”- мультфильм	1
	Киёмнәр – Одежда	6
1	“Туган көнгә яңа киёмнәр”	1
2	“Курчакны киендер”	1
3	“Без киенәбез”	1
4	“Киенергә ярдәм ит”	1
5	“Алия йокларга жыена”	1
6	“Шаян уенчыклар”	1
	Шәхси гигиена- Личнач гигиена	3
1	“Хәерле көн”	1
2	“Курчак белән уйныйбыз”	1
3	“Ни өчен киёмнәр югалган?”- мультфильм	
	Өй җиһазлары – Мебель	3
1	Өстәл театры “Өч аю”	1
2	“Җиһазлар кибете”	1
3	“Маша һәм өч аю”- мультфильм	1
	Бәйрәм “Туган көн”- Праздник “Деньрождение”	9
1	“Уенчыклар иленә сәяхәт”	1
2	“Курчакның туган көне”	1
3	“Туган көн” мультфильм	1
4	“Уйнарга яратабыз”	1
5	“Син нәрсә яратасың?”	1
19	“Кем нәрсә ярата?” мультфильм	1
21	“Уйный-уйный үсәбез”	1
22	“Нәрсә бар?”	1
23	“Бар, юк”	1
	Бәйрәм “Сабантуй” – Праздник Сабантуй	3
1	“Сабантуйга эзерләнәбез”	1
2	“Күңелле Сабантуй уеннары”	1
3	“Сабантуй бәйрәме”	1
	Барлыгы :	100

**Подготовительная группа
(Мәктәпкә әзерлек төркеме)
“Без инде хәзер зурлар”**

№	Темалар	Сәгать
1	“Әйдәгез танышабыз”	1
2	“Хәерле көн”	1
3	“Мияу адашкан”	1
4	“Син кем?”	1
5	“Шалкан” әкиятен сәхнәләштерү	1
6	“Аю баласын дөнья белән таныштыру”	1
7	“Бу нәрсә?”	1
7	“Кем нишли?”	1
9	“Батыр Мияу белән куркак Куянкай”	1
10	“Дусларны сыйлыйбыз”	1
11	“Нишлисең?”	1
12	“Тату гаилә”	1
13	“Әйдәгез уйныйбыз”	1
14	“Кунак килде”	1
15	“Юмарт аю”	1
16	“Кафега барабыз”	1
17	“Без кафеда”	1
18	“Кафега барабыз”	1
19	“Күңелле уеннар”	3
20	“Спорт бәйрәменә әзерләнәбез”	1
21	“Бәйрәмгә барабыз”	1
22	“Көчлеләр, кыюлар, житезләр”	1
23	“Казанда спорт бәйрәме”	1
24	“Без циркта”	1
25	“Жәнлекләр спорт бәйрәмендә”	1
26	“Безнең дуслар”	1
27	“Үрдәк дусларын тапты”	1
28	“Циркта”	1
29	“Акбай чана шуа”	1
30	“Чана шуам”	1
31	“Шаян кошлар” мультфильм	1
32	“Әйдә бие”	1
33	“Без биибез”	1
34	“Урманда зур концерт”	1
35	“Мияуның бүлмәсен бизибез”	1
36	“Туган көнгә бүләк әзерлибез”	1
37	“Акбай туган көнгә барырга әзерләнә”	1
38	“Мияуның туган көне”	1
39	“Туган көн табынында”	1
40	Мультфильм “Мияуның туган көне”	1
41	“Күңелле сәяхәт”	2
42	“Урман китапханәсендә”	1
43	“Күңелле сәяхәт”	2
44	“Уйный-уйный укыйбыз”	1

45	“Мәктәптә”	1
46	“Уку бүлмәсе”	1
47	“Урман мәктәбендә”	1
48	Өстәл театры “Теремкәй”	1
49	“Теремкәй” әкиятен сәхнәләштерү	1
50	“Теремкәй” мультфильм	1
51	Өстәл театры “Кем нәрсә ярата?”	1
52	“Кем нәрсә ярата?” әкиятен сәхнәләштерү	1
53	“Кем нәрсә ярата?” мультфильм	1
54	“Белем иленә сәяхәт”	1
55	“Могжизалар кыры”	1
56	“Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар”	1
Барлыгы:		60

Диагностика .

Түбәндәге биремнәрне балаларның татар телен белү дәрәжәсен билгеләгәндә кулланырга мөмкин. Тикшерү һәр бала белән аерым үткәрелә, ул 5 – 10 минуттан артмаска тиеш. Ә йомгаклау дәресе булганда, тикшерүне барлык балалар белән бергә үткәргә мөмкин. Биремнәр уен формасында рус телендә аңлатыла. Балаларның җавабын тыңлаганда тикшерүче елмаеп, кирәк булса, җавапны дөрөсләп, бала әйтә алмаган очракта, булышырга тиеш.

Тикшерү нәтиҗәләрен түбәндәгечә таблицага төшерергә мөмкин. Нәтиҗәгә карап, тәрбияче, һәр бала белән эшләү өчен, бурычлар билгели.

Уку елы ахырында уртанчылар, уку елы башында зурлар төркеме балаларының “Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәжэләрен билгеләү.

№	Балаларның исем, фамилиясе	Сүз байлыгы		Бәйләнешле сөйләм		
		“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”)	Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Тирә - юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләргә аңлап сөйләмдә куллану.	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкаръ иү, раслау)
1.	Коля					
2.	Оля					
3.						
4.						
Нәтижэләрне билгеләү						
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр				Бала сөйләмдә актив, сорауларга җавап бирә, яхшы аралаша.		
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр				Сүз байлыгы бар, аралашуда бик үк актив түгел.		
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр				Аңлый, русча җавап бирә.		

Уку елы ахырында зурлар, уку елы башында мәктәпкә эзерлек төркеме балаларының “Уйный-уйный үсәбез” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәжэләрен билгеләү.

		Сүз байлыгы	Бәйләнешле сөйләм
--	--	-------------	-------------------

№	Балаларның исем, фамилиясе	“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”. “исәнмесез”, “сау булыгыз”)	Боеркны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау)
1.	Коля					
2.	Оля					
3.						
4.						
Нәтижәләрне билгеләү						
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр			Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.			
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр			Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмдә аралаша.			
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр			Аңлый, русча җавап бирә.			

**Уку елы ахырында мәктәпкә эзерлек төркеме балаларының
“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча
татар телен үзләштерү дәрәжәләрен билгеләү.**

		Сүз байлыгы	Бәйләнешле сөйләм
--	--	--------------------	--------------------------

№	Балаларның исем, фамилиясе	“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “исәнмесез”, “сау бул”, “сау булыгыз”, “рәхмәт”, “зур рәхмәт”, “хәерле көн”, “халлаң-шиңел?” “Сәйбәт”)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал, бие, жырла, йөгер, йокла)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау куя белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасын?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ иү, раслау)
1.	Коля					
2.	Оля					
3.						
4.						
Нәтижәләрне билгеләү						
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр			Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.			
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр			Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.			
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр			Аңлый, русча җавап бирә.			

Татар телендә күрсәтелә торган мультфильмнар исемлеге:

1. Крокодил Гена
2. Чебурашка
3. Шапокляк
4. Как львенок и черепаха пели песню
5. Винни-Пух
6. Винни-Пух идет в гости
7. Винни-Пух и день забот

8. Котенок по имени Гав № 1
9. Котенок по имени Гав № 2
10. Котенок по имени Гав № 3
11. Трое из Простоквашино
12. Каникулы в Простоквашино
13. Зима в Простоквашино
14. Кто сказал «Мяу»?
15. Золушка
16. Двенадцать месяцев
17. Малыш и Карлсон
18. Карлсон вернулся

Анимационные сюжеты (до 3-х минут):

1. Әйдә дуслашыйк
2. Качышлы уйныйбыз
3. Шалкан әкияте буенча
4. Безнең кунаклар
5. Тәмле кибетендә
6. Азат кунак чакыра
7. Карусельга сәяхәт
8. Уенчыклар үпкәләде
9. Күңелле уеннар
10. Акбай һәм Мияу мажаралары
11. Уйный-уйный санныйбыз
12. Күңелле ял итәбез

Аудиозаписи для детей дошкольного возраста:

1. Минем гаиләм
2. Минем туганнарым
3. Әйдәгез танышыйк
4. Минем дуслар
5. Әйе.Юк
6. Кунак килгән
7. Сөт. Чәй
8. Песине сыйла
9. Туган көн
10. Алия кунакка килгән
11. Уйныйбыз
12. Алсуга бүләк
13. Бүләкләр
14. Уйныйбыз да, санныйбыз да

Создание мультипликационных фильмов на татарском языке:

1. Өч кыз
2. Алтын бөртекләр
3. Ике кыз
4. Төлке белән каз
5. Бүләк кемгә?
6. Шүрәле
7. Су анасы
8. Кәжә белән сарык
9. Чукмар белән Тукмар
10. Куян кызы
11. Сертотмас үрдәк
12. Агачлар да авырый

Использованная литература

1. Балачак аланы: татар балалар балалар бакчасы тәрбиячеләре өчен хрестоматия. — Казан:РИЦ,2012.

2. Борханова Р.А.,Ф.М.Хисамова. Татар теле өйрәнә нәниләр. Казан: Мәгариф, 2005.3.

- 3.М.Зарипова.Логоритмика в развитии детей дошкольного возраста, г.Набережные Челны,2010.
4. Р.К.Шаехова.Игровые технологии развития школьно – значимых функций у дошкольников.Казань,Школа,2006.
5. З.М.Зарипова,Э.В.Тарасова.Триста шестьдесят пять игр для дошколят. Набережные Челны,2009.
6. З.М.Зарипова,И.М.Хәлитов. Бал Бабай.Балалар бакчалары өчен хрестоматия. Яр Чаллы,2010.
7. "Балачак - уйнап-көлеп үсәр чак" К.В. Закирова, Л.Р.Мортазина(Балалар бакчасында уеннар).
- 8.Балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү (Программаның милли-төбәк юнәлеше) /Төз.- авт.: К.В.Закирова, Р.А.Борһанова, Г.Ә.Галиева. – Казан: Мәгариф, 2009.
9. Балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү программасы. М.А.Васильева, В.В.Гербова, Т.С.Комарова ред.,(Русча басмадан К.В.Закирова, Р.Ш.Кадырова, З.Г.Ибраһимова, Г.Р. Гыйләҗева, Ф.Ж. Жәләлетдинова тәрж. – Казан: Мәгариф, 2006.)
10. Программа по обучению детей русскому языку / Сост.:З.М.Зарипова, Л.З.Галиуллина, Д.Г.Мансурова,Л.З.Касаева.- Набережные Челны, 2004.-163с.
11. Галеев Э. Х. Татарские народные игры и праздники: кн. Для учителя / Э. Х. Галеев, Я. И. Ханбиков. – 2-е изд., перераб. и доп. – Казань: Татар. кн. изд-во, 1985.
12. Закирова К. В. Уйный-уйный үсәбез: балалар бакчасында уеннар: балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм физкультура инструкторлары өчен методик кулланма / К. В. Закирова. – Казан:Татар. кит. нәшр, 2010.
- 12.Зарипова З.М.,Кидрячева Р.Г. Татарча сөйләшәбез.4-5 яшьлекбалаларны татар теленә өйрәтү буенча методик ярдәмлек.- Казан:Татарстан Республикасы “Хәтер” нәшрияты, 2011.- 56б.
13. Зарипова З.М.,Кидрячева Р.Г. Татарча сөйләшәбез.5-6 яшьлекбалаларны татар теленә өйрәтү буенча методик ярдәмлек.- Казан:Татарстан Республикасы “Хәтер” нәшрияты, 2012.- 71б.
- 14.. Зарипова З.М.,Кидрячева Р.Г. Татарча сөйләшәбез.6-7 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча методик ярдәмлек.- Казан:Татарстан Республикасы “Хәтер” нәшрияты, 2012.- 72б